

Sygn. akt I C 603/17

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący **SSR (del.) Andrzej Vertun**

Protokolant **Agnieszka Skolimowska**

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2018 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa P. M.

przeciwko **J. P.**

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej G. D.

o nakazanie i zapłatę

postanawia

1. odrzucić pozew;
2. umorzyć postępowanie wywołane wniesieniem opozycji przeciwko przystąpieniu interwenienta ubocznego;
3. zasądzić od P. M. na rzecz J. P. kwotę 1.937 (tysiąc dziewięćset trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

I C 603/17

Uzasadnienie postanowienia z dnia 25 września 2018 r.

W pozwie wniesionym w dniu 23 czerwca 2017 r. P. M. domagał się nakazania J. P. zamieszczenia na bliżej określonych stronach portali internetowych oraz w kanałach telewizyjnych przeprosin i zasądzenia od pozwanego kwoty 10.000 zł na wskazany cel społeczny.

Zgodnie z twierdzeniami pozwu pozwany, jako członek prezydium Klubu Poselskiego Kukiz 15' złożył oświadczenie informujące opinię publiczną o wykluczeniu powoda z szeregów Klubu Poselskiego, w którym podał nieprawdziwe, naruszające dobra osobiste powoda informacje, sugerujące uwikłanie powoda we współpracę z osobami zamieszkanymi w nieuczciwą działalność, związaną z reprivatyzacją (...) nieruchomości. Treść tego oświadczenia, stanowiąca uzasadnienie decyzji o wykluczeniu, została następnie powielona przez środki masowego przekazu.

Pozwany zakwestionował fakt złożenia oświadczenia oraz zażądał odrzucenia pozwu, podnosząc, że jest posłem na Sejm VIII kadencji i że powód nie przedstawił zgody Sejmu na pociągnięcie pozwanego do odpowiedzialności, o której mowa w art. 6a ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1799 ze zm.).

Interwencję uboczną po stronie pozwanej zgłosił inny członek prezydium Klubu Poselskiego Kukiz 15' G. D.. Interwenient powoływał się na fakt złożenia oświadczenia naruszającego dobra osobiste powoda wspólnie z pozwanym oraz możliwą odpowiedzialność regresową w stosunku do pozwanego, z tytułu współuczestnictwa w popełnieniu czynu niedozwolonego (art. 441 k.c.). Poparł zarzut braku zgody Sejmu na pociągnięcie do odpowiedzialności pozwanego, uzasadniający odrzucenie pozwu.

Opozycję przeciwko przystąpieniu interwenienta ubocznego wniósł powód.

Sąd zważył, co następuje.

Zarzut braku zgody Sejmu na pociągnięcie pozwanego – posła do odpowiedzialności, oparty o treść art. 6a ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (dalej: „ustawa”), jako uzasadniający odrzucenie pozwu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2009 r., I CSK 140/09), podlegał rozpoznaniu w trybie przewidzianym w art. 222 k.p.c. Zarzut ten, opierający się na pozakodeksowej przeszkodzie procesowej, należy do kategorii zarzutów formalnych. Podlega zatem rozpoznaniu bez względu na wdanie się w spór przez pozwanego co do istoty sprawy oraz bez względu na jego stanowisko, co do zaistnienia faktów stanowiących osnovę roszczenia. Kontrolni w tym aspekcie podlega roszczenie procesowe, a zatem treść żądania powiązana z przytoczonymi przez powoda na uzasadnienie okolicznościami. Jeżeli żądanie procesowe znajduje swoje zakorzenienie w działalności pozwanego wchodzącej w zakres sprawowania mandatu poselskiego, w rozumieniu art. 6 ust. 2 ustawy, to brak zgody Sejmu na pociągnięcie pozwanego do odpowiedzialności cywilnej uzasadnia odrzucenie pozwu.

Zasadnicza konstrukcja roszczenia procesowego opierała się na tezie, że pozwany jako członek prezydium klubu poselskiego złożył oświadczenie, w którym zarzucił powodowi bliską współpracę z osobami uwikłanymi w procesy tzw. dzikiej reprivatyzacji w W.. Oświadczenie to miało naruszać dobre imię powoda, a skala jego oddźwięku medialnego wymagała złożenia przez pozwanego odpowiedniej treści oświadczenia.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy poseł lub senator nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za swoją działalność wchodzącą w zakres sprawowania mandatu ani w czasie jego trwania, ani po jego wygaśnięciu, z zastrzeżeniem art. 6a. Za taką działalność poseł lub senator odpowiada tylko przed Sejmem lub Senatem. Działalność, o której mowa w ust. 1, obejmuje zgłaszanie wniosków, wystąpienia lub głosowania na posiedzeniach Sejmu, Senatu lub Zgromadzenia Narodowego oraz ich organów, na posiedzeniach klubów, kół i zespołów poselskich, senackich lub parlamentarnych, a także inną działalność związaną nieodłącznie ze sprawowaniem mandatu. Ocena zaistnienia przeszkody procesowej w postaci immunitetu parlamentarnego (art. 6a ustawy) wymaga określenia zakresu pojęcia „działalność wchodząca w zakres sprawowania mandatu”. Wbrew stanowisku interwenienta ubocznego, nie jest w tym względzie decydującą okolicznością, że osobą dotkniętą naruszeniem jest poseł. Osobą trzecią w rozumieniu art. 6a ustawy może być również poseł, immunitet parlamentarny w relacjach między parlamentarzystami nie jest bowiem absolutny, do którego to wniosku prowadziłyby wykluczenie z grona osób trzecich, wobec których poseł może odpowiadać po uchyleniu immunitetu, innych posłów. Okoliczność natomiast, że osobą, której prawa zostały naruszone działaniami parlamentarzysty, jest inny parlamentarzysta, może mieć wpływ na ocenę związku tego działania z wykonywaniem mandatu przez domniemanego naruszciciela.

Przedstawione przez powoda i przypisywane m. in. pozwanemu oświadczenie prezydium klubu, w istocie stanowiło uzasadnienie wniosku o wykluczenie P. M. z grona członków Klubu Poselskiego Kukiz 15' (por. ostatnie zdanie pierwszego akapitu oświadczenia, k. 52). Jako takie znajdowało umocowanie w art. 1 ust. 3 i 11 lit o) Regulaminu Klubu Poselskiego Kukiz 15' (k. 65 – 69). Przypisywane pozwanemu działanie szkodzące miało postać szerzej umotywowanego wniosku o wykluczenie powoda z klubu parlamentarnego i zostało złożone przez J. P. jako piastuna organu – członka prezydium Klubu Poselskiego Kukiz 15'. Już na pierwszy rzut oka działanie takie można zakwalifikować jako wystąpienie z wnioskiem w ramach prac klubu poselskiego, przez jego umocowany regulaminowo organ. Powstaje pytanie, czy upublicznienie tego wniosku, niewątpliwie wykraczające poza ramy forum posiedzenia klubu lub jego organu, stanowi inną działalność nieodłącznie związaną ze sprawowaniem mandatu posła. W wyroku z dnia 13 kwietnia 2007 r. (I CSK 31/07) Sąd Najwyższy stwierdził, że objęta immunitetem

parlamentarnym "inna działalność związana nieodłącznie ze sprawowaniem mandatu" w rozumieniu art. 6a ustawy to działalność, która bezpośrednio i wprost wynika z funkcji parlamentarzysty, a jej związek ze sprawowaniem mandatu nie budzi wątpliwości. Dokonując wykładni omawianego pojęcia, w świetle instytucjonalnego charakteru tego przywileju a także dostrzeżonego wyjątkowego charakteru instytucji immunitetu i zagrożenia, jakie wynika z jego szerokiej percepcji dla dostępu do sądu oraz równości obywateli wobec prawa, Sąd Najwyższy przyjął, że dopuszczalna jest kwalifikacja działań podejmowanych przez posła poza forum parlamentarnym, jako działań związanych nieodłącznie ze sprawowaniem mandatu. Dodatkowym wymaganiem ustawy, koniecznym do uznania, że działanie poza strukturami parlamentu wchodzi w zakres sprawowania mandatu jest to, by było ono ze sprawowaniem mandatu nieodłącznie związane. Chodzi zatem o takie działania w ramach wykonywania obowiązków posła i senatora lub korzystania z ich uprawnień, które obejmują stricte działalność na forum parlamentu i jego organów oraz o takie działania, które bezpośrednio i wprost, a nie jedynie pośrednio, wynikają z funkcji parlamentarzysty, a ten ścisły związek nie budzi żadnej wątpliwości. Do tej wypowiedzi nawiązał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 2010 r. (I CSK 651/09) wskazując, że nie jest również objęta immunitetem odpowiedzialność posła za naruszenie dóbr osobistych innych osób wypowiedziami obejmującymi oceny i opinie o tych osobach, chyba że stanowiły one element dokumentu będącego podstawą lub wynikiem prac Sejmu (jego organów) albo wniosku, wystąpienia lub głosowania.

Wypowiedzi te pozwalają na wyodrębnienie elementów strukturalnych wymaganych dla uznania, że działalność posła związana jest nieodłącznie ze sprawowaniem mandatu. Niewątpliwie na plan pierwszy wybija się funkcjonalne powiązanie danej aktywności posła z pracami parlamentu – chodzi tu o wymóg kwalifikacji działania jako wykonywania obowiązków poselskich lub korzystania z uprawnień poselskich. Ponadto do przedmiotowych cech takiego działania zaliczyć należy ściśle powiązanie treści wypowiedzi oraz okoliczności jej złożenia (czasu, miejsca, adresata) z pracą parlamentu (jego organów).

Wypowiedź pozwanego przybrała postać wniosku o wykluczenie z grona członków klubu poselskiego, złożonego w związku z wykonywaniem funkcji członka prezydium klubu. Klub poselski jest dobrowolnym zrzeszeniem posłów, opartym na zasadzie politycznej (art. 8 ust. 1 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, t. j. M.P. z 2012 r., poz. 32 ze zm.), z reguły stanowiącym przełożenie działalności partyjnej na działalność Sejmu, jako organu władzy ustawodawczej. Podział na kluby poselskie strukturyzuje reprezentację sił politycznych na forum Sejmu i opiera się na autonomii wewnętrznej, wyrażającej się w samodzielności w określaniu własnej organizacji w formie statutu (art. 8 ust. 7 Regulaminu Sejmu).

Działanie pozwanego, polegające na złożeniu i upublicznieniu wniosku wraz z uzasadnieniem, stanowiło przejaw działalności posła związanej nieodłącznie ze sprawowaniem mandatu. Nie budzi wątpliwości powiązanie tego oświadczenia z funkcją pozwanego jako parlamentarzysty – członka klubu poselskiego oraz członka jego organu – prezydium klubu. Oświadczenie zostało złożone przez J. P. wykonującego taką funkcję i stanowiło realizację kompetencji tego organu, przewidzianej w wewnętrznym statucie. Nie budzi również wątpliwości związek oświadczenia z pracami Sejmu, a ściślej klubu poselskiego, rozumianego jako forum jednolitej reprezentacji politycznej w jego łonie, tak w kontekście okoliczności jego złożenia jak i treści. Kwestia przynależności posła do klubu parlamentarnego jest elementem określającym strukturę polityczną Sejmu, wiąże się w sposób bezpośredni z jego funkcjonowaniem. Wzajemne relacje parlamentarzystów na płaszczyźnie wspólnej przynależności klubowej są relacjami uwarunkowanymi wykonywaniem mandatu poselskiego, w ścisłym rozumieniu tego pojęcia. Ocena treści oświadczenia również przekonuje o jego ścisłym powiązaniu z działalnością pozwanego w Sejmie i klubie poselskim. Oświadczenie to zawierało wniosek o wykluczenie powoda z grona członków klubu i powołanie okoliczności stanowiących jego uzasadnienie. Skoro wykluczenie posła stanowi swoistą sankcję za sprzeniewierzenie się zasadom politycznej organizacji klubu, to siłą rzeczy wniosek o jej zastosowanie musi zawierać określone zarzuty, których sformułowanie podyktowane jest konieczną potrzebą wynikającą z celu i funkcji takiego środka prawnego. Powołanie w treści takiego wystąpienia okoliczności, które mogą zostać uznane za krzywdzące przez jego adresata, nie odejmuje takiemu wystąpieniu cech działania wchodzącego w zakres wykonywania mandatu. Również zatem z punktu widzenia treści oświadczenia, jego ścisłe powiązanie z wykonywaniem mandatu poselskiego przez pozwanego nie budzi wątpliwości. W tym stanie rzeczy, działanie pozwanego, tak w aspekcie funkcjonalnym,

przedmiotowym jak i treściowym, stanowiło działalność wchodzącą w zakres wykonywania mandatu. Konkluzji tej nie zmieniała okoliczność upublicznienia wniosku, jego skierowanie pro foro externo. Udostępnienie opinii publicznej wystąpień organów klubów poselskich, powielające zawarte w tych wnioskach oświadczenia poszczególnych posłów wchodzących w ich skład i realizujące funkcje ściśle informacyjne, nie zmienia oceny charakteru samych tych wystąpień, jako działań ściśle i nieodłącznie związanych z wykonywaniem mandatu poselskiego, pozostających pod ochroną immunitetu przewidzianego w art. 6a ustawy. W tym stanie rzeczy pozew podlegał odrzuceniu.

Konsekwencją odrzucenia pozwu było umorzenie postępowania wywołanego wniesieniem opozycji przeciwko przystąpieniu interwenienta ubocznego. Samo wniesienie interwencji ubocznej nie wszczyna postępowania incydentalnego. Przyjęta w orzecznictwie odmowa dopuszczenia interwenienta ubocznego do udziału w postępowaniu przez sąd wymaga podjęcia czynności z urzędu, do czego w postępowaniu nie doszło. Dopiero wniesienie opozycji wymaga oceny istnienia interesu prawnego po stronie interwenienta. Odrzucenie pozwu, wskutek istnienia przeszkody procesowej, dezaktualizuje potrzebę tej oceny, czyni ją bezprzedmiotową w rozumieniu art. 355 k.p.c. Odrzucenie pozwu w istocie realizuje interes interwenienta ubocznego, utożsamiany z brakiem orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności podmiotu, do którego przystępuje. Z jego punktu widzenia nie istnieje zatem interes w postępowaniu, którego realizacja uzależniona jest od oceny zasadności opozycji. Z punktu widzenia strony przeciwnej, powoda, taki interes również nie istnieje. Dopiero zwalczenie przez tę stronę orzeczenia w przedmiocie odrzucenia pozwu spowoduje konieczność oceny opozycji. Postępowanie w jej przedmiocie podlegało zatem umorzeniu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Rozstrzygnięcie o formalnym o charakterze nie sprzeciwia się uznaniu strony wnoszącej powództwo i popierającej jego rozpoznanie przez sąd powszechny za przegrywającą sprawę w rozumieniu przytoczonego przepisu, zwłaszcza że przedmiotem sporu była również kwestia istnienia immunitetu parlamentarnego. Z tych względów Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu, których wysokość jednak błędnie ustalił na podstawie § 3 pkt 4 (zamiast § 2 pkt 4) oraz § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) na kwotę 1920 zł, powiększając ją o opłatę skarbową od udzielonego pełnomocnictwa – 17 zł

Ze względu na powyższe motywy orzeczono jak w sentencji.